

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Львівський національний університет імені Івана Франка
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Інститут педагогіки Університету Марії Кюрі-Склодовської (Польща)
Вища Державна Професійна Школа в Хелмі (Польща)
Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

**Збірник матеріалів
науково-практичної інтернет-конференції
(з міжнародною участю)
«Доступність і неперервність освіти впродовж життя:
зарубіжний досвід та національна практика»**

Івано-Франківськ, 2022

УДК 37.011+37.013.74+37.013.8

ББК 74ф

Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: збірник тез доповідей науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (Івано-Франківськ, 17 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. 313 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «ДОСТУПНІСТЬ І НЕПЕРЕРВНІСТЬ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»,

У збірнику висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань науки, освіти і суспільства.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми педагогічної науки: науково-методологічні та історико-педагогічні засади дослідження освіти впродовж життя; пріоритетні інтереси та мотивації безперервного навчання студентської молоді; психофізіологічні особливості, інноваційні моделі та технології організації освіти різних вікових і соціальних груп; інформаційно-комунікаційне забезпечення розвитку освіти впродовж життя в Україні та зарубіжжі; неформальна освіта як форма освіти впродовж життя.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів закладів вищої освіти, аспірантів, докторантів, працівників державного освітнього сектору.

*Матеріали у збірнику розташовані по секціях відповідно порядку поступлення.

© Автори тез, 2022

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Науково-методологічні та історико-педагогічні засади дослідження освіти впродовж життя

Кондур О. ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО СУСПІЛЬСТВА	8
Завгородня Т., Ткачова Н. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ	10
Кірдан О. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ	14
Кірдан О. КАТЕГОРІЙНО-ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ	18
Басараб Н, Кузьменко В. СТАНОВЛЕННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ	21
Костан Ю., Салига Н. ПЕДАГОГІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗВО ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	27
Матковський М. ІВАН ФРАНКО ПРО РОЛЬ ТА МІСЦЕ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ: КОНТЕКСТ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	31
Паска А. ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ ПРИКАРПАТТЯ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	34
Соляр Л. ОСОБИСТІСНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	38
Юрченко С. ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ ПІДРУЧНИКІВ З ГЕОГРАФІЇ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ (1991-2018)	42
Паска Т. РЕГІОНАЛЬНИЙ ПІЛОТНИЙ ПРОЄКТ «РОЗБУДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В ГІРСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ»: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	46
Марчій-Дмитраш Т. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ	51
Стинська В. МАТЕРИНОЦЕНТРИЧНИЙ ПІДХІД – ОСНОВА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ МАТЕРИНСТВА Й ДИТИНСТВА В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ	55
Завулічна І. БЛАГОДІЙНІ ФОНДИ УКРАЇНИ: ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЇХ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ	60
Олійр М. ПРОБЛЕМА ЯКОСТІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖЖІ	63

СЕКЦІЯ 2.

Пріоритетні інтереси та мотивації безперервного навчання студентської молоді

Надім'янова Т. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНІХ СТРАТЕГІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	67
Салига Н. НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА: ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО	70
Федина-Дармохвал В. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У ВИЩІЙ ОСВІТІ У ВОЄННИЙ ЧАС	73
Варварук Ю. НАУКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	78
Душенко Ю. КОУЧИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ	82
Круль Л., Матішак М. КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО: СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ПОНЯТТЯ	86
Божок О., Коломоєць Г. МОТИВАЦІЙНІ ЗАСАДИ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ З УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	90
Макарук О. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМЛИВОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	93
Лацівська Я. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	95
Удалова О. КОМУНІКАТИВНА ВЗАЄМОДІЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	98
Ліщинська О. ПЕРЕВЕРНУТЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ЗВО	102

СЕКЦІЯ 3.

Психофізіологічні особливості, інноваційні моделі та технології організації освіти різних вікових і соціальних груп

Янкович О. ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ МЕДСЕСТРИНСТВА В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ	108
Бутенко Л. СПОСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЙСНОСТІ В ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	112
Павлюк О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВПРАВ НА ПРИВЕРНЕННЯ УВАГИ (ATTENTION GRABBERS) У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	115
Жизномірська О. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СТРЕСОВОЇ СИТУАЦІЇ	119
Лагола І. НОВІТНІ СТРАТЕГІЇ ЧИТАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	123
Щур В. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	127

Проц М., Нижник Р. ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ РОТАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ МОДЕЛЕЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	131
Гарачук Т. PHENOMENAL BASED LEARNING В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД	135
Слюсаренко Н., Бандура Л. ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ (ПОЧАТОК ХХІ СТ.)	138
Гарачук Т., Ільїна С. ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ МАТЕМАТИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	144
Косовський С. ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ РІЗНИХ ВІКОВИХ І СОЦІАЛЬНИХ ГРУП	147
Лозбіна М., Гарачук Т. ДОПИТЛИВІСТЬ У СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	153
Пронікова І. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВІ ЕКОНОМІКИ В ЗАКЛАДАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ	156
Кіндратюк Б., Лучка Х. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В ГІМНАЗИСТІВ І ЛІЦЕЇСТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ БІОЛОГІЇ	161
Ребрина А. ФОРМУВАННЯ ФАХІВЦЯМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ Й СПОРТУ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У ВИХОВАНЦІВ	167
Hladky V. EMPLOYEE EDUCATION THAT IS AFFORDABLE AND ONGOING IS A STANDARD OF DECENT WORK	170
Сабат Н., Сабат Н. ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ GOOGLE ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «СУЧАСНІ ТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНІКИ В СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»	173
Мешко Г., Мешко О. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПЕДАГОГІВ У ВИМІРАХ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	177
Китрар В. МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ	180
Потапчук Т. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	184
Слівінська У. НОВІТНІ ПЛАТФОРМИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО	187
Алексєєва О., Курліщук І. ВИКОРИСТАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ	191
Філіппова В. ПРЕВЕНЦІЯ БУЛІНГУ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ЯК УМОВА УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ НЕПЕРВНОЇ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ ...	195
Михайлюк Х. ДЕЯКІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОГО ВИБОРУ В ПОВЕДІНЦІ ДОШКІЛЬНИКІВ	198
Кучірка В. ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРИРОДОЮ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	203
Нагорняк М. ІНІЦІАТИВНІСТЬ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ	206

СЕКЦІЯ 3.

Психофізіологічні особливості, інноваційні моделі та технології організації освіти різних вікових і соціальних груп

Олександра Янкович

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

(м. Тернопіль, Україна)

Куявсько-Поморська вища школа

(м. Бидгощ, Польща)

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ МЕДСЕСТРИНСТВА В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ

Професії медичної сестри і фельдшера є одними з найбільш затребуваних у світі як у мирний час, так і в часи воєнних лихоліть, як під час епідемій, так і в періоди, коли нема загроз масових захворювань. Їх, помічників лікарів, порівнюють з ангелами. Часто, ризикуючи своїм життям, вони рятують хворих, поранених.

Висока місія в суспільстві накладає відбиток на систему підготовки медсестер та фельдшерів, яких навчають на кількох рівнях вищої освіти в контексті наступності, зокрема на бакалаврському й магістерському рівнях. Серед компетентностей, що формуються, важливими є педагогічні.

Для покращення підготовки фахівців медсестринської справи доцільно вивчати зарубіжний досвід та впроваджувати перспективні ідеї в сучасний освітній простір. У педагогічній теорії та практиці актуальними є порівняльно-педагогічні студії навчання медсестер та фельдшерів у ЗВО України й Польщі. Ці країни пов'язують дружні відносини, взаємна допомога. Цінною є підтримка Польщі у протидії російській агресії.

Підготовку фахівців медсестринської справи в Польщі студіюють А. Баньковська (A. Bańkowska), А. Бартнік (A. Bartnik), І. Бруквицька (I. Brukwicka), М. Войцеховська (M. Wojciechowska), З. Копанський (Z. Kopański), А. Крук (A. Kruk), І. Новаковська (I. Nowakowska), А. Рошман (A. Roszmann), Р. Расінська (R. Rasińska), Я. Славек (Ja. Sławek) М. Шкрипек-Черко (M. Skrzypek-Czerko) та ін.

В Україні цим проблемам присвячені наукові пошуки О. Антонової, М. Данюк, О. Ісаєвої, Л. Кайдалової, І. Мельничук, Г. Паласюк, Л. Поєдинцевої, Т. Рудницької, А. Степанюк, І. Хмеляр, Л. Чорнобривої та ін. Результатам наукової роботи вчених є виявлення умов та розробка моделей підготовки

майбутніх медсестер, що передбачають організацію школи педагогічної майстерності та молодого викладача; проведення круглих столів, тренінгів, педагогічних читань, відкритих занять, майстер-класів; створення належного навчально-методичного забезпечення занять; упровадження активних та інтерактивних методів навчання [1, с. 151-152].

Г. Паласюк, вивчаючи перехід на ступеневу неперервну медсестринську освіту, серед завдань сучасної педагогічної науки визначає розкриття принципів і засад, які сприяють не тільки формуванню на кожному ступені підготовки фахівця відповідних знань, умінь і навиків, професійно значущих якостей, а й цілісний розвиток людини як особистості [2, с. 8].

Ю. Ілясова, В. Славопас, З. Шарлович та ін. проводять дослідження підготовки медичних сестер у зарубіжних країнах. Проте порівняльний аналіз польського та українського досвіду формування педагогічних компетентностей майбутніх фахівців із медсестринства в контексті наступності зберігає актуальність.

У Польщі є затверджені стандарти підготовки медсестер і фельдшерів як на першому (бакалаврському), так і на другому (магістерському) рівнях. В Україні є затверджено стандарт лише на першому (бакалаврському) рівні; розроблений проєкт стандарту на другому (магістерському) рівні.

Аналіз цих документів засвідчує, що у них (переважно на другому (магістерському) рівні) суттєва увага приділена формуванню педагогічних компетентностей, оволодіння якими дає змогу проводити профілактичну роботу у сфері охорони здоров'я, здійснювати ефективне спілкування (інформування та навчання) з пацієнтами та членами їхніх родин, реалізовувати нові форми й методи навчання медперсоналу.

Необхідно зазначити, що у ЗВО України на першому (бакалаврському) рівні, визначено як недоліки у формуванні педагогічних компетентностей, так і шляхи їхнього усунення. Зокрема, виявлено, що майже половина студентів має низький рівень сформованості педагогічних компетентностей: мотиваційно-аксіологічний компонент розвинений у 44,3% опитуваних студентів, когнітивний – у 45,6%, операційно-діяльнісний – у 39,7 % [4, с. 9-10]. Відчуваючи потребу здобувачів освіти у педагогічних дисциплінах, З. Шарлович розробила спецкурс «Педагогічні основи навчання пацієнта та його родини в сімейній медицині». Зберігають актуальність проблеми реалізації нових педагогічних технологій [2, с. 8].

У Польщі майбутні медсестри-ліценціати (ліценціат – відповідник українського бакалаврату) вивчають педагогіку як навчальну дисципліну з використанням підручників, призначених для цієї категорії студентів-медиків. У навчальних книгах для медичних шкіл приділено увагу педагогіці здоров'я,

вихованню і створенню виховного середовища, педагогічній діяльності медсестер, педагогічним аспектам їхньої взаємодії з пацієнтом та його родиною, спільними науковим дослідженням педагогів та медиків тощо [7].

Що стосується студентів магістратури, то і в Польщі, і в Україні набутий цікавий досвід. У польському стандарті підготовки фахівців із медсестринства другого (магістерського) рівня окремо виділені суспільні й гуманітарні науки, серед яких – медична дидактика. У цьому документі передбачено досягнути таких результатів: оволодіти основними поняттями в галузі медичної дидактики, знати засади приготування до викладацької діяльності; дидактичні методи і засоби, що використовуються в переддипломному та післядипломному навчанні; уміти добирати процесуальні компоненти і верифікувати (діагностувати) рівень досягнення запланованих результатів [6]. Отже, зважаючи, що студенти отримали педагогічну підготовку на ліценціаті, на магістратурі вивчають лише медичну дидактику. Тобто це не просто дидактика вищої школи (в Україні педагогіка вищої школи), тут акцентується увага на особливостях медичної справи. Студенти вивчають понятійно-категоріальний апарат, цілі, засади, зміст, форми, методи, засоби навчання, верифікацію результатів освіти, складання програмних документів, зокрема силабусів, як відбувається підвищення кваліфікації медсестер і фельдшерів. І це все здійснюється на основі посібників, практичних матеріалів, призначених для медичних шкіл [5; 7]. У Польщі набуває поширення участь у міжнародних проєктах і програмах не лише в галузі медсестринства, а й педагогіки [8, с. 107-108].

В українському проєкті стандарту підготовки медсестер (магістерський рівень) зазначено серед спеціальних (фахових, предметних) компетентностей уміння застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у вищих закладах освіти; упроваджувати педагогічні технології на рівні, достатньому для реалізації розроблених програм навчальних дисциплін за спеціалізацією в закладах вищої освіти. У навчальних планах передбачено вивчення дисципліни «Педагогіка і мистецтво викладання» обсягом 6 кредитів. Це важливо в контексті формування педагогічної майстерності викладача.

Аналіз засобів навчання (посібників, підручників) засвідчує, що в українських навчальних книгах більше уваги приділяється формуванню колективу студентської групи, вихованню студентів, їхній підготовці до роботи як кураторів груп [9, с. 201, 218]. У польських навчальних книгах акцент зроблений на навчанні, формулюванні цілей, підготовці до занять, верифікації результатів. Розглядаються також виховні цінності, проте не в контексті роботи кураторів груп.

Отже, варто використовувати такі здобутки польської системи підготовки медсестер щодо формування педагогічних компетенцій (у Польщі використовується термін компетенція, натомість в українській професійній педагогіці – компетентність): участь у міжнародних проєктах у галузі педагогіки з використанням інформаційних технологій та найсучаснішого обладнання, конкретність, точність у фіксації результатів навчання у стандартах на другому (магістерському) рівні; наступність у вивченні педагогічних дисциплін на першому та другому рівнях вищої освіти; використання посібників з педагогічних дисциплін для медсестринської справи.

Здобутками у формуванні педагогічних компетентностей у ЗВО України є: вивчення дисципліни «Педагогіка і мистецтво викладання» обсягом 6 кредитів; розробка моделей навчання, у яких передбачено організацію школи педагогічної майстерності та молодого викладача; проведення круглих столів, тренінгів, педагогічних читань, відкритих занять, майстер-класів; акцентування уваги на інституті кураторства, ролі студентської групи в освітньому процесі, вихованні особистості студента, її цілісному розвитку.

Список використаних джерел

1. Кайдалова Л. Г., Поєдинцева Л. Л. Педагогічні умови та модель формування фахової компетентності медичних сестер. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2017. Вип. 43. С. 148–159. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/842-1684-1-SM.pdf>
2. Паласюк Г. Б. Наступність у системі неперервної підготовки медсестер вищих медичних закладів освіти. *Медсестринство*. 2012. № 2. С. 7–11.
3. Славопас В. А. Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки медичних сестер. *Медична освіта*. 2017. № 1. С. 118–120.
4. Шарлович З. П. Формування професійно-педагогічної компетентності медичних сестер сімейної медицини в процесі фахової підготовки: *автореф. дис. канд. пед. наук. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти*. Житомир, 2015. 22 с.
5. Dydaktyka szczegółowa przedmiotów medycznych Opracowanie: dr J. Kaźmierczak. Materiały szkoleniowe współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. URL: <https://zasobyip2.ore.edu.pl/uploads/publications/a1aac66577e23a4ae2ca256af8826861>
6. Opis kierunkowych efektów uczenia się i odniesienie ich do charakterystyk I i II stopnia oraz dyscypliny naukowej/dyscyplin naukowych. URL: http://www.awf.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0019/47521/Uchwala-nr-37-Zal.-3-b-EFEKTY-UCZENIA-SIe-Pielegniarstwo-mgr.pdf
7. Pedagogika. Podręcznik dla szkół medycznych. Redakcja Wiesława Ciechaniewicza. Warszawa: Wydawca PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2008. Wyd. 2. 380 s.
8. Roszmann A., Skrzypek-Czerko M., Kruk A., Gaworska-Krzemińska A., Sławek Ja. Nowoczesne metody nauczania w pielęgniarstwie – projekt COHAB w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. *Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa*. 2012. № 1. S. 101–109.
9. Zhernovnykova O. A., Kalashnikova L. M., Zolotukhina S. T., Grineva V. M., Prokopenko A. I., Shcheplykina T. A. Higher School Pedagogy in Tables and Schemes: a Manual/ edit. L. D. Zelens'ka. Kharkiv, 2019. 258 p.

Людмила Бутенко